

АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ ДЕРЕВИНИ У 2021-2023 РОКАХ

Світовий ринок деревини пережив декілька сильних потрясінь за останні 3 роки та продовжує розвиватися в нових умовах. Українським експортерам доводиться детально вивчати кон'юнктуру ринків країн - партнерів, щоб укласти вигідні контракти. Нижче поданий аналіз основних тенденцій на ринках деревини окремих країн.

За даними Держстату географічна структура українського експорту пиломатеріалів у 2021 році є диверсифікованою (рис. 1).

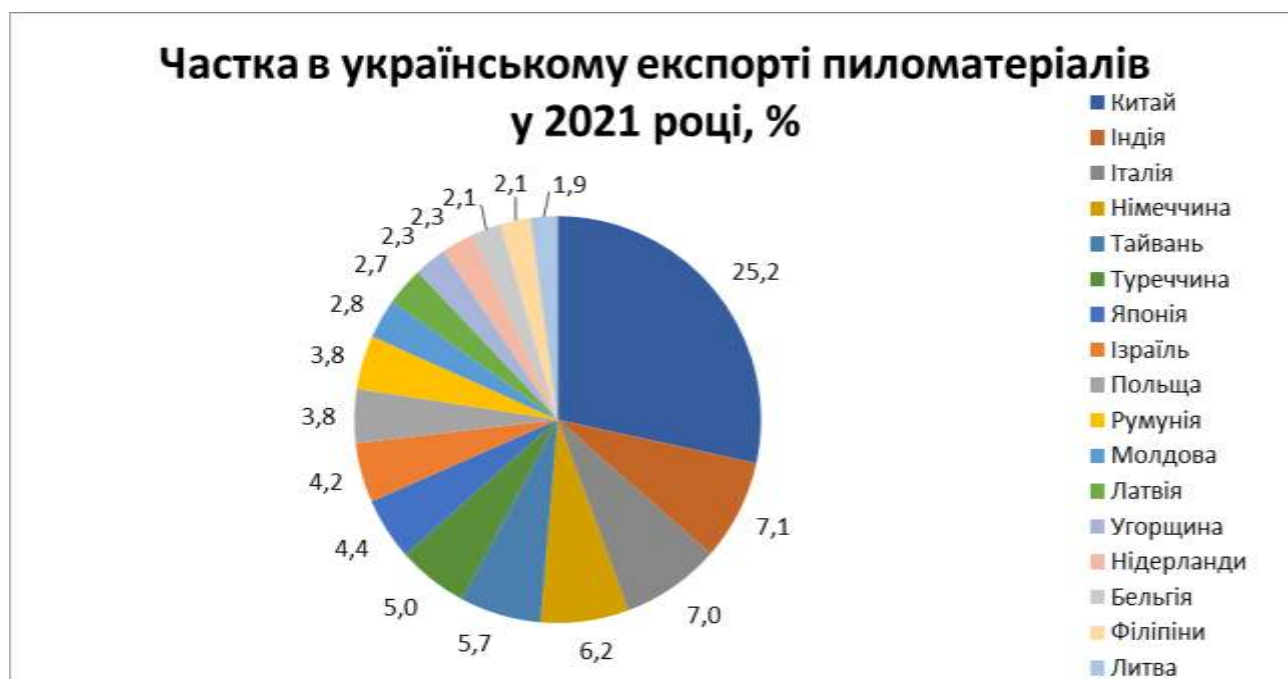

Рисунок 1 – Географічна структура експорту пиломатеріалів з України у 2021 році [1]

Діаграма демонструє, що найбільшим імпортером українських пиломатеріалів у 2021 році був Китай. У порівнянні з 2017 роком вартість експорту зросла на 54%.

Однак у першому кварталі 2022 року Китай скоротив імпорт пиломатеріалів на 44%. Незважаючи на те, що імпорт зріс у 2-му кварталі 2022 р., це був другий найнижчий квартальний обсяг за останні шість років. Уповільнення економіки та невизначеність на фінансових ринках не дозволили уряду та банкам інвестувати в житловий сектор, що призвело до зниження попиту на пиломатеріали. Причиною стала криза нерухомості та будівництва, що виникла після урядового регулювання кредитів [2].

Після початку повномасштабної війни в Україні та дискусійної позиції Китаю щодо військової агресії РФ проти України не слід очікувати збільшення поставок української деревини на ринок Китаю у 2023 році.

Індія імпортувала понад 80 тис. тонн пиломатеріалів з України у 2021 році. Країна активно розвивається та нарощує обсяги будівництва, що в свою чергу створює попит на деревину.

Дослідження проведене науковцями Промоде Кант і Раман Наутіял «Пропозиція та попит на деревину в Індії, 2010–2030 рр» демонструє, що наразі політика Індії забезпечує сталий розвиток лісового сектору, акцентує на збереженні лісів та збільшенні лісового покриву. Водночас автори прогнозують зростання споживання деревини на 70% до 2030 року, а це означає, що країна буде потребувати імпортованої сировини, що стає перспективним ринком збуту для українських виробників пиломатеріалів [3].

Туреччина імпортувала 5% українських пиломатеріалів у 2021 році. У країні відбувається швидка урбанізація через що зростає житлове будівництво, що також стимулює попит на вироби з

деревини. Це перспективний вектор для українських виробників, адже за прогнозом Technavio до 2026 року розмір ринку деревообробної промисловості в Туреччині зросте на 1,06 мільярда доларів США [4].

Значна частка українського експорту деревини спрямована до країн ЄС. Однак стрімке зростання цін на енергоносії, ріст інфляції та процентних ставок, спричинені російсько-українською війною, створюють складні умови на ринку деревини у Європі. Внутрішнє споживання та виробництво знижується, що також прогнозує рецесію закупівель деревини європейськими країнами у 2023 році.

У середньому Латвія, Литва та Естонія збільшили імпорт українських матеріалів на 65% з 2017 до 2021 року, що дозволило налагодити сталі зв'язки з європейськими партнерами.

Для українських експортерів зараз є можливість завоювати нові європейські ринки через санкції накладені на Росію та Білорусь, які постачали майже 8 мільйонів кубометрів хвойних порід деревини на ринок ЄС. Підприємці з Сербії, Хорватії, Данії, Нідерландів залишили заявку про можливе партнерство в Торгово-Промисловій Палаті України [5].

Іншим перспективним напрямом для співпраці з ЄС є виготовлення дерев'яних пелет, що використовуються для опалення, адже у зв'язку зі зростанням цін на енергоносії населення та промисловість шукатимуть альтернативні джерела теплоенергії.

Попри загальний спад торгівлі деревиною у 2022 році, Норвегія збільшила експорт пиломатеріалів на 20%, реципієнтами стали Німеччина та Латвія. Експорт Польщі та Швеції також зріс порівняно з 2021 роком, а їх ринками збуту були країни Європи та США.

Ситуація на ринку США залишається складною: продажі нових будинків впали на 20-30% з початку 2022 року, адже іпотечні ставки та ціни на житло зросли. Прогнозується, що споживання пиломатеріалів хвойних порід у США скоротиться на 4-5% у 2023 році, що стримує загальний розвиток світового ринку деревини.

Внаслідок повномасштабної війни в Україні, здорожчання енергоносіїв, а також порушення логістичних маршрутів та збоїв в поставках через пандемію у 2019-2020 роках ціни на пиломатеріали у всьому світі сильно зросли.

За останні два роки ціни на пиломатеріали найбільше зросли в Центральній Європі (+82%), за нею йдуть південно-східна частина Балтійського моря (+58%), Північна Америка (+33%) та Латинська Америка (+27%) [6].

Отже, на основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що світовий ринок деревини зараз переживає складний період, адже спостерігаються високі ціни та зниження попиту у найбільших імпортерів. Хоча більшість аналітиків не прогнозують стрімке зростання світового ринку деревини у 2023 році, можливе зростання локальних ринків через збільшення будівництва та швидку урбанізацію. Для українських експортерів зараз найкращий час для налагодження нових партнерських зв'язків з підприємцями Індії, Туреччини та Європейського Союзу, що потребують сировину та зацікавлені у співпраці.

Список використаних джерел:

1. Інструмент Міжнародного торговельного центру TradeMap: вебсайт. URL: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry.aspx?nvpm=1%7c804%7c%7c%7c440711%7c%7c%7c6%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 27.03.2023).

2. Стаття Ремо Бюлера «Значне послаблення попиту на пиловник» від 03.05.2022 у інтернет-виданні Timber: вебсайт. URL: https://www.timber-online.net/log_wood/2022/05/considerable-weakening-of-demand-for-log-wood.html (дата звернення: 03.04.2023)

3. Дослідження Кант, П. і Наутіял, Р. «Пропозиція та попит на деревину в Індії 2010–2030 рр», опубліковане вересень 2021р.: документ. URL: https://www.itto.int/direct/topics/topics_pdf_download/topics_id=6813&no=1&disp=inline (дата звернення: 03.04.2023)

4. Звіт «Ринок деревообробної промисловості в Туреччині» дослідницької компанії Technavio від 18 жовтня 2022 р.: вебсайт. URL: <https://www.prnewswire.com/news-releases/wood-manufacturing-market-size-in-turkey-to-grow-by-usd-1-06-bn-global-forest-products-market-to-be-parent-market---technavio-301650977.html> (дата звернення: 03.04.2023)

5. Торгово-Промислова Палата України: вебсайт. URL: <https://ucci.org.ua/derevoobrobna-promislovist>

6. Стаття в Американському журналі транспортування від 20 жовтня 2022: вебсайт. URL: <https://ajot.com/news/wri-market-insights-2022-a-halt-in-russian-log-exports-and-reduced-wood-demand-in-china-contributed-to-a-20-decline-in-global-log-trade> (дата звернення: 03.04.2023)

Науковий керівник: канд. екон. наук, доц. Голук В. Я.